

УТВЪРДИЛ: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет:

Специалност: (код и наименование)

Г	Г	А	0	1	0	1	1	7
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Археология

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	8	0	6
---	---	---	---

(код и наименование)

ГЛОБАЛНА ЕКОЛОГИЯ

Преподавател: доц. д-р Камен Нам

Асистент:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	15
	Практически упражнения (хоспетиране)	15
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	20
	Доклад/Презентация	20
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	40
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	10
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	20%
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	10%
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	
9.	Практически изпит	
10.	Курсова работа	30%
11.		
12.	Изпит	20%

Анотация на учебната дисциплина:

Целта на курса е студентите да получат знания за съвременните екологични проблеми на Земята в глобален (планетарен) мащаб. Лекционният материал е групиран в пет основни теми. В първата тема се изясняват обектът на изследване и задачите на глобалната екология като наука и нейните основни методи на изследване. Втората тема е посветена на природно-ресурсния потенциал на Земята, неговото изучаване и оценяване. В третата тема се разглеждат ролята на човечеството и на антропогенната дейност като глобален екологичен фактор. В четвъртата тема се изясняват съвременните глобални екологични проблеми и рисковете, свързани с тяхното проявление (промените в глобалния климат на Земята, замърсяването на водите в Световния океан и водите на сушата, недостига на пресни води, деградацията на почвената покривка, намаляването на биологичното разнообразие, десертификацията и др.). Петата тема е посветена на глобалните измерения на развитието на човечеството, глобалните екологични модели и концепцията за устойчиво развитие. По време на семинарните занятия студентите се запознават с методологичните и приложните аспекти на глобалната екология.

Предварителни изисквания:

Студентите трябва да знаят и/или да могат:

- Да са усвоили материала по задължителните географски дисциплини за времето от I-ви до IV-ти семестър вкл.;
- Да показват подчертан интерес към световните геоекологични проблеми и техните измерения на българска почва;
- Да показват желание за устойчиво формиране на екологичен миросглед и неговата приемственост на индивидуално и колективно ниво.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

--

Очаквани резултати:

Успешно завършилите обучението по тази учебна дисциплина:

1. ще знаят:

- Естеството и сложността на взаимоотношенията в мегасистемата „човек-природа” и резултатите от тях като пространствено-темпорални динамични форми;
- Необходимото ниво на конкретика отнасяща се до всеки един от глобалните екологични проблеми (естество на проблема, разпространение по региони, съвременно състояние, превенции и пр.);
- Ролята на световната и българската наука, на ООН, на различни правителствени, неправителствени организации и пр. за ефективното разрешаване на възникналите геоекологични проблеми

2. ще могат:

- Да осъществяват различни по сложност анализи на състоянието на околната среда, както в световен, така и в регионален и национален аспект;
- Да съставят и разиграват хипотетични модели на бъдещото състояние на планетарната екосистема и да предлагат научнообосновани мерки по оптимизиране на антропогенната дейност;
- Да предлагат потенциално възможни за осъществяване екологични инициативи на регионално и национално ниво.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Глобална екология – същност и задачи 1.1.Обект и предмет на глобалната екология. 1.2.Основни понятия в глобалната екология. 1.3Подходи и методи на изследване	4 часа
2	Природно-ресурсен потенциал на Земята 2.1. Същност и класификации 2.2. Енергийни ресурси 2.3. Минерално-суровинни ресурси 2.4. Водни ресурси 2.5. Поземлени ресурси 2.6. Горски ресурси 2.7. Ресурси на Световния океан	9 часа
3	Човечеството като глобален екологичен фактор 3.1. Населението на Земята 3.2. Глобални потребности на човечеството	4 часа

	3.3. Добив и преработване на суровини и енергия 3.4. Транспортна дейност	
4.	Глобални екологични проблеми 4.1. Глобално замърсяване на атмосферния въздух 4.2. Проблемът за глобалното затопляне на климата на Земята 4.3. Озоновите “дупки” 4.4. Екологично състояние на Световния океан 4.5. Замърсяване на водите на сушата 4.6. Водният дефицит като глобален екологичен проблем 4.7. Замърсяване, изтощаване и унищожаване на почвите в света 4.8. Дезертификацията като глобален екологичен фактор 4.9. Унищожаване на горите в света и влошаване на тяхното състояние 4.10. Намалване на биологичното разнообразие 4.11. Твърдите отпадъци като глобален екологичен проблем	9 часа
5.	Глобалната екология и бъдещето на човечеството 5.1. Глобални измерения на развитието на човечеството 5.2. Глобални модели за развитие на човечеството 5.3. Концепцията за устойчиво развитие	4 часа
	Тема - Упражнения	
1	Земята като глобална екосистема.	4 часа
2	Основни източници на информация за състоянието на околната среда.	4 часа
3	Тези и анти-тези относно причините за състоянието на планетарната среда.	6 часа
4	Екологична политика на Европейския съюз.	4 часа
5	Международни екологични организации.	4 часа
6	Международни форуми и техните решения	4 часа
7	Глобалните екологични модели и бъдещето на човечеството	4 часа

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Обект и предмет на глобалната екология.. Основни понятия в глобалната екология.
2.	Природно-ресурсен потенциал на Земята. Същност и класификации
3.	Енергийни ресурси. Минерално-суровинни ресурси
4.	Водни ресурси. Ресурси на Световния океан
5.	Поземлени ресурси. Горски ресурси
6.	Човечеството като глобален екологичен фактор. Населението на Земята – проблеми.
7.	Глобално замърсяване на атмосферния въздух
8.	Проблемът с парниковия ефект и глобалното затопляне.
9.	Озоновите “дупки”
10.	Замърсяване на водите. Воден дефицит
11.	Замърсяване, изтощаване и унищожаване на почвите в света. Дезертификацията като глобален екологичен фактор
12.	Унищожаване на горите в света и влошаване на тяхното състояние. Намалване на биологичното разнообразие
13.	Твърдите отпадъци като глобален екологичен проблем
14.	Глобални измерения на развитието на човечеството.

15.	Глобални модели за развитие на човечеството. Концепцията за устойчиво развитие
16.	Международни форуми и техните решения. Екологична политика на Европейския съюз.

Библиография

1. Егоренков, Л., Б. Кочуров. Геоэкология, Москва, 2005.
2. Гирусов, Э.В., С.Бобылев, И.Новоселов. Экология и экономика природопользования. Москва, Юнити-Дана, 2010.
3. Горохов, В. и др. Экология. Москва - Санкт-Петербург, 2005.
4. Нам, К. Геоэкология и сигурност. Национална и международна сигурност. С., 2014.
5. Степин, В.С. Саморазвивающиеся системы и постнекласическая рациональность. Москва, 2003.
6. Черников, В., И.Грингоф и др. Агроэкология. Колос, М., 2004.
7. Ал Гор. Заstraшената Земя – екологията и човешкия дух. С., 1995.
8. Състоянието на планетата – годишни доклади на Института Worldwach за напредъка към устойчиво развитие.
9. AGENDA 21, The UN Program of Action from the UN Conference of Environment and Development, Rio de Janeiro, 1992.
10. Global Risks (Sixth Edition), Inception Report, World Economic Forum, Davos, 2011.

Дата: 23.01.2018

Съставил:

(доц.д-р Камен Нам)